

CİNSEL SUÇLU(!) OLARAK ÇOCUK

→ Ramazan Akçan¹→ Necmi Çekin²¹Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı²Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

ÖZET

Türkiye’de geçmişten bu yana “cinsel suç işleyen veya cinsel davranım problemi olan çocuk” sorunu küçümsenmiş veya göz ardı edilmiştir. Failin çocuk olduğu cinsel istismar veya saldırı vakaları ya örtbas edilmiş ya da fail olduğu iddia edilen çocuklar yetişkin cinsel suçlularla aynı

yasalar kapsamında değerlendirilmişlerdir. Diğer yandan, ülkemiz ve doğusundaki birçok ülkede ise çocuk cinsel istismarcı popülasyonuna yönelik oturtulmuş tıbbi ve hukuki bir yaklaşım modelinin olmadığı görülmektedir. Bu yazıda, literatür ışığında; çocuk cinsel istismarcı kavramının tanımlanması, cinsel suç işleyen çocuklara yönelik uluslararası uygulamaların tartışılması, bu popülasyona özgü yaklaşım /düzenleme oluşturulması gerekliliği ve bu bağlamda cinsel suç işlediği iddia edilen çocuklara yönelik tıbbi ve hukuki çalışmaların tetiklenmesi amaçlandı.

Anahtar Kelimeler: Cinsel istismarcı çocuk, Cinsel istismarcı profili, Mediko-legal değerlendirme, Yasal yaklaşım.

JUVENILE SEXUAL(!) OFFENDERS

ABSTRACT

In Turkey, the issue of “juvenile sexual offender or juvenel with sexual behavior problem” has been underestimated or neglected. Juvenile sexual offending cases either covered soccially or prosecuted in adult courts. On the other hand, there

is not an appropriate medico-legal approach in Turkey and most eastern countries. In the light of the literature, this article aims to describe juvenile sexual offending, evaluation of international systems regarding juvenile sexual offenders, emphasize the need for a particular approach/legislation

targeting this population and trigering medico-legal studies concerning claimed juvenile sexual offenders.

Key words: Juvenile sexual offender, Sexual offender profile, Medico-legal evaluation, Legal approach.

Cinsel şiddet, insana yönelik şiddetin en ağır formlarından biridir. İnsanlık tarihi ile yaşıt olan bu olgu; kültür, dini inanç, sosyo-ekonomik düzey, rejim farkı olmaksızın, bütün toplumlarda, bireyin mahremiyetine, kişiliğine, fiziksel ve ruhsal varlığına ve çevresine karşı işlenen, en ağır suçlardan olan bir şiddet biçimidir.

GİRİŞ VE AMAÇ

Cinsel istismar veya cinsel şiddet, rızası olmayan bireyin; fiziksel güç kullanımı, tehdit, korku, hile ve kandırma gibi zorlamalarla veya rızası olsa da herhangi bir sebepten -yaşının küçüklüğü veya akıl hastalığı- dolayı rızası kabul edilmeyen kişinin cinsel doyum amacı taşıyan bir davranışa maruz kalması olayıdır. Bu davranışlar; toplumların gelenek, görenek, ahlaki değerler ve yasal düzenlemelerine göre farklı değerlendirilseler de; cinsel amaçlı bir dokunuştan ırza geçmeye kadar geniş bir spektrumu kapsar. Cinsel şiddet, insana yönelik şiddetin en ağır formlarından biridir. İnsanlık tarihi ile yaşıt olan bu olgu; kültür, dini inanç, sosyo-ekonomik düzey, rejim farkı olmaksızın, bütün toplumlarda, bireyin mahremiyetine, kişiliğine, fiziksel ve ruhsal varlığına ve çevresine karşı işlenen, en

ağır suçlardan olan bir şiddet biçimidir (1-4). Çocuk yaştaki Cinsel İstismarcı/Suçlu (ÇCİ), her hangi bir yaş grubundan bir mağdura isteği-rızası dışında ve/veya şiddet uygulayarak, zor kullanarak herhangi bir cinsel içerikli eylemde bulunan on sekiz yaşının altındaki birey olarak tanımlanabilmektedir. Bu bireyler herhangi bir sosyoekonomik düzeye, etnik-kültürel yapıya ve dine mensup olabildiği gibi; entelektüel işlevlerine, motivasyonlarına, seçtikleri kurbanı ve uyguladıkları istismar yöntemine göre çok çeşitlilik gösterirler (5). Dünyada cinsel istismarcıların ortalama ’ünün normal psikolojide yetişkin bireyler olduğu bilinmektedir. Diğer yandan, ülkemizde ve batı ülkelerinde yapılan çalışmalarda cinsel suçluların %15-30’unun onsekiz yaş altında çocuklar olduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir (6-12). Geçmişten bu yana ÇCİ kavramı göreceli

olarak küçümsenmiş ve/veya göz ardı edilmiş ve bu olgular üzerinde pek durulmamıştır. Failin çocuk olduğu cinsel istismar veya saldırı olguları ya önemsenmeyerek örtbas edilmiş ya da ÇCİ yetişkin cinsel suçlularla aynı kurallarla yargılanmışlardır. ÇCİ yaşının çok küçük olduğu durumlarda olay “cinsel merak”, “cinsel oyun” olarak nitelendirilmiş, failin ergen-geçer erişkin olması halinde “ergenlik uyum reaksiyonları” sorumlu tutulmuştur. Ancak, bir şekilde -başka bir kişiye yönelik- cinsel davranış sergileyen çocuğun cinsel istismarcı mı, saldırgan mı olduğu, diğer yandan sadece cinsel birtakım davranış bozukluğu mu bulunduğu, ya da tamamen olağan gelişim basamaklarını yaşayan bir birey mi olduğuna yönelik ciddi araştırmalar yapılmamış, net cevaplar verilecek mekanizmalar kurulmamıştır. Yakın geçmişe kadar, cinsel suçun ve sorumluluğun

çok açık olduğu olgularda dahi birçok sistem çocuğu “cinsel davranış problemlisi/cinsel saldırgan/istismarcı” olarak tanımlama ve bu popülasyona uygun, özel biyo-psiko-sosyal ve hukuki bir yaklaşım modeli geliştirme noktasında isteksizlik göstermişlerdir [13].

Çocuğun kendi vücudunu tanıması, cinselliğin farkına varması, cinsel rol veya davranışları anlamaya çalışması biyo-psiko-sosyal gelişim basamaklarından biridir. Bu süreçte, akranları ile bir takım cinsel içerikli davranışlar sergileyebilmektedir. Burada aynı yaş ve gelişim basamaklarındaki çocuklar arasında; karşılıklı ilgi ve rıza ile oyun tarzında, sınırlı sıklıkta cinsel yönelimli aktiviteler veya karşı cinsi tanıma amacıyla flört etmeler söz konusu olabilmektedir. Bu bireylerde yaşamın her alanına dair dengeli bir merak ve ilgi olduğu gözlenmektedir. Yapılan bir çalışmada çocukların %40-75’inin 13 yaşına gelmeden bir takım cinsel davranışlar sergiledikleri ve bu durumun, söz konusu çocukların cinsel suç işledikleri şeklinde algılanmaması gerektiği belirtilmektedir [14]. Bu noktada, “çocuğun çocuğu cinsel istismarı” kavramı karşımıza çıkmaktadır. Bu terim, yetişkinlerin doğrudan müdahil olmadığı, bir çocuk veya ergenin başka bir çocuk üzerinde rızası olmadan veya zorlayarak cinsel aktivite gerçekleştirme şeklinde tanımlanır. Bu tür olgularda istismarcı çocuk, ye-

tişkin istismarcılarda olduğu gibi fiziksel güç, tehdit, kandırma, duygusal yönlendirme gibi yöntemlere başvurmaktadır. Çocuğun çocuğa cinsel istismarı, cinsel oyun veya anatomik merak-incelemeden farklı olarak, kasıtlı şekilde cinsel doyum amaçlanması ile ayırt edilebilir [15].

Dünyadaki uygulamalara bakıldığında, ÇCi popülasyonuna yönelik standart bir yaklaşımın olmadığı, bir takım ülkelerde bu bireylerin tıbbi ve psiko-sosyal desteğe muhtaç olduğu anlayışı ile destekleme yaklaşımının ön planda olup yasal müeyyidelere son çare olarak başvurulduğu; ancak, diğer bazı ülkelerde, çocuk cinsel istismarcının geleceğin cinsel saldırganı olduğu savı ile yasal yaptırımlarla yüz yüze kaldığı anlaşılmaktadır. Diğer yandan, ülkemiz ve doğusundaki birçok ülkede ise ÇCi popülasyona yönelik oturtulmuş bir yaklaşım modelinin olmadığı, bu yaş grubunda olup arkadaşı ile flört eden, cinsel oyun oynayan, cinsel aktivite gerçekleştiren veya cinsel suçlu olarak nitelendirilen kişilerin yetişkin grupla aynı yasal süreçten geçtikleri görülmektedir. Bu yazıda, ÇCi kavramı ve popülasyona yönelik literatür ışığında, uluslararası uygulamaların gözden geçirilerek tartışılması, olgu özelliğine göre çocukluk çağı-yakın yaşlardaki olguların flörtleri ve cinsel merak ile zorlama olmadan meydana gelen davranış ile şiddet davranışı gösteren olguların ay-

rılması, çocukluk çağı cinsel davranışlarının tamamının yetişkinler için uygulanan yasal düzenlemeler kapsamında ele alınması yerine bu popülasyona özgü yaklaşım /düzenleme oluşturulması gerekliliği ve bu bağlamda ÇCi'lara yönelik çalışmaların tetiklenmesi amaçlandı.

I. ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARCILARA DAİR İSTATİSTİKSEL BİLGİLER

Çocuk, ergen ve genç erişkin cinsel istismarcılar tüm dünyada önemli bir sorun teşkil etmekle birlikte bu konuya 1980’li yıllarda artan bir ilgi ile araştırılmaya başlanmıştır. Yapılan çalışmalarda Amerika’da 1984 ve 1993 yılları arasında çocukların tüm tecavüz vakalarının %5-15,4’ünden ve diğer cinsel suçların %17’sinden sorumlu oldukları, genel anlamda; çocuğa karşı işlenen cinsel suçların yaklaşık üçte birinin bu popülasyon tarafından işlendiği ve tipik olarak 12-15 yaş grubundaki erkeklerin ağırlıkta olduğu ifade edilmektedir [16,17]. Yaklaşık bir asırdır Amerika suç istatistiklerini derleyen FBI’nın “Uniform Crime Reports” verilerine göre; 1979 yılında 12 yaş altı 249, 1980 yılında ise 208 kişinin tecavüz suçu nedeniyle tutuklandığı ve toplam olarak buların 103’ünün 10 yaş altında

olduğu bildirilmektedir [18,19]. Genç erişkin yaş sınırı olan 21 yaşa kadar olan cinsel suçlular dâhil edildiğinde Amerika, Kanada ve İngiltere’de bu yaş grubuna mensup ÇCi oranının %33-40’a ulaştığı görülmektedir [20-23]. Amerika’da 2004 yılında cinsel suç işlediği iddiası ile tutuklanan çocuk veya ergenlerin %28’inin 12-14 yaş, %37’sinin 15-17 arasında olduğu geriye kalan %42’lik oranın ise 18-20 yaş grubuna mensup genç erişkinler oldukları tespit edilmiştir [16,24,25]. Çocuklar tarafından gerçekleştirilen cinsel suçların yetişkinlere benzer olarak voyerizmden (röntgencilik) tecavüze kadar geniş bir spektruma yayıldığı, bunlardan en yaygın olarak fondling (sürtünme) (%59) ve tecavüz (%23) görüldüğü daha nadir olarak teşhircilik ve diğer dokunma içermeyen suçlar olduğu görülmektedir [26].

Ülkemizde, Adalet Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı bünyesindeki Emniyet Genel Müdürlüğünün ÇCi popülasyonuna yönelik bir çalışması ve rapor edilmiş detaylı istatistiksel verileri bulunmamaktadır. Ülkemiz literatüründe cinsel suçlu veya suçlulara dair yapılan çalışmaların çoğunlukla mağdurlara yönelik olduğu,

sanık profillerine-özelliklerine yönelik çalışma sayısının az olduğu görülmektedir. Dünya literatürü ile paralel olarak, ülkemizde dört farklı il merkezinde yapılan çalışmalarda cinsel istismarcıların %21,4’ü ile %29,6’sının 18 yaş altı çocuklardan oluştuğu göz önüne alındığında konunun önemi açıkça görülecektir [6-11].

II. CİNSEL İSTİSMARCI PROFİLİ

Cinsel istismarcılar/suçlular, heterojen özellik gösteren bireylerden oluşmaktadır. İstismarcılar sosyal grup, ekonomik düzey ve ırka mensup erkek ve kadınlardan oluşur. Bunlar homoseksüel, heteroseksüel, biseksüel evli veya bekâr bireyler olabilmektedir. Cinsel istismar yapmak için çok çeşitli nedenler öne sürülmekle birlikte, cinsel istismarcıların zayıf sosyal ilişki kurma becerisi, düşük özgüven, yetersizlik, değersizlik, yalnızlık, aşağılanma hisleri, kendilerini fiziksel olarak itici görmek gibi genel özellikleri olduğu belirtilmektedir [20,27]. Zayıf sosyal becerileri nedeniyle çocuk

cinsel istismarcıları, genellikle psikolojik olarak daha az tehlikeye arz eden manipüle edilmesi kolay pasif ve bağımlı çocukları tercih etmektedir [28,29].

Yapılan çalışmalarda, cinsel istismarcı olarak sıklıkla erkek cinsiyet üzerinde durulmuş olup kadın istismarcılara yönelik kısıtlı bilgi bulunmaktadır. Bu noktada, sadece kadın cinsel istismarcıları profillendirmeyi ve genel tipolojileri belirlemeyi amaçlayan çalışmalar da yapılmıştır. Kadın cinsel suçluların erkeklere göre daha az güç kullanma eğiliminde olduğu erkeklerden daha farklı motivasyonla istismar yaptıkları belirtilmektedir [30].

Çocuk Cinsel İstismarcı Profili ve Etkin Risk Faktörleri

Etyolojik Teoriler;

Çocukluk çağındaki sapkın cinsel davranışlara yönelik etyolojik teoriler temelde yetişkin modeller göz önüne alınarak geliştirilmiştir. Literatürde bu problemin sosyal, biyolojik ve psikolojik gibi çoklu faktörlerden etkilendiği konusunda görüş birliği mevcuttur [16]. Yapılan çalışmalarda, cinsel istismarcı çocuk ile bireysel-ai-

Ülkemizde, Adalet Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı bünyesindeki Emniyet Genel Müdürlüğünün ÇCi popülasyonuna yönelik bir çalışması ve rapor edilmiş detaylı istatistiksel verileri bulunmamaktadır.

levi özellikler ve sosyoekonomik faktörler arasındaki ilişki ele alınmıştır (16,31). Kobayashi ve ark tarafından çalışılan "Yapısal Eşitlik" modeli, ailesel risk faktörlerinin baskın olduğu, ebeveyn sapkınlığı, fiziksel ve cinsel istismar ve ebeveyne bağlılık gibi faktörlere işaret etmektedir (32). Ayrıca, cinsel dürtüselliğe ve hipermaskülniteye yol açan yaşam tecrübeleri sonucunda gelişen misojinistik fantezilerin de üzerinde durulmaktadır (33).

Genel Özellikler;

Cinsel istismarcılarının/suçlularının sadece yetişkin bireylerden oluşmadığı aksine çocuk yaştaki cinsel istismarcı sayısının azımsanmayacak düzeyde olduğu ve çocukların birçok cinsel istismar olayından so-

yaşının ortalama 14 olduğu, bu değer erkekler için 15 yaşa yakinken, kızlar için 13 yaşın hemen üzeri olduğu belirtilmektedir (35). Literatürde, ÇCİ bireylerde dürtü kontrol zorluğu, öğrenme güçlüğü, mental hastalıklar ve bazı olgularda sapkın cinsel uyarılma paterni olabileceği bildirilmektedir. Bu popülasyonda, daha küçük çocukları istismar edenler ve kendi akranları veya yetişkinleri istismar edenler şeklinde iki temel tipoloji olduğu ifade edilmektedir. Daha küçük yaştaki çocukları istismar eden kişilerin genelde fırsat, kandırma, rüşvet ve tehdit yöntemlerini kullanarak sıklıkla kendi kardeşlerini veya diğer akraba çocuklarını istismar ettikleri, düşük özgüven veya zayıf sosyal yeterliliğe sahip oldukları, depresif duygu durum sergi-

saldırgan/agresif davranış modelinin 6-9 yaşlarında ortaya çıkmaya başladığı, ergenlik öncesi dönemde bu davranış modelinin ortaya çıktığı olgularda kız sayısının erkeklerle göre daha yüksek olduğu belirtilmektedir (18,19). İşlenen ilk cinsel istismar eyleminden sonra bu çocuklar için üç olası yol olduğu; bunların, 1. Suçu tamamen terk etme, 2. Cinsel suçlara ek olarak diğer adi suçlara da devam etme, 3. Sadece cinsel suçlara devam etme şeklinde sınıflandırılabilirliği ifade edilmektedir (26).

Biyolojik Faktörler: Yapılan çalışmalarda, biyolojik faktörlerin çocukların cinsel suç işlemesinde etkili olduğuna dair çok sınırlı ampirik bulgular elde edilmiştir. Yetişkinlere yönelik çalışmalarda; yüksek

National Adolescent Perpetration Network'un raporuna göre çocuk cinsel istismarcı yaşının ortalama 14 olduğu, bu değer erkekler için 15 yaşa yakinken, kızlar için 13 yaşın hemen üzeri olduğu belirtilmektedir.

rumlu oldukları belirtilmektedir. Cinsel istismar yapan çocuklar, yetişkinlere benzer olarak herhangi bir yaş, gelişim ve psikolojik olgunlaşma düzeyinde olabileceği gibi; ek olarak, herhangi bir ırk, din, sosyoekonomik veya kültürel gruba mensup olabilmektedir (34). National Adolescent Perpetration Network'un raporuna göre çocuk cinsel istismarcı

ledikleri belirtilmektedir. Diğer yandan, akranlarını veya yetişkinleri istismar edenlerin ise katı suçlu bir tavır sergiledikleri, silah veya fiziksel güç kullanarak yabancı kişileri istismar etmeyi tercih ettikleri bildirilmiştir.

Bireysel Özellikler;

Yapılan çalışmalarda cinsel

androjen düzeylerinin libido arttırdıkları ve bu nedenle antiandrojenler, luteinleştirici hormon salıcı hormon antagonistleri ve seratonerjiklerin cinsel suç olgularında faydalı oldukları gözlenmiştir (16,36-38).

İstismar ve İhmale Uğrama Öyküsü: Geniş ve farklı vaka serilerinde, cinsel istismara

ergenlik öncesi dönemde başlayan olgulardan erkeklerin %50-75'i ve kızların %100'e yakınının cinsel istismar mağduru olduğu, bu oranın genelde %40-80 arasında değiştiği belirtilmektedir. İstismarcı olarak karşımıza çıkan çocukların mağduru oldukları cinsel eylemde sıklıkla genital kontakt veya penetrasyona maruz kalmış oldukları dikkati çek-

semptomatoloji olduğu ifade edilmektedir (26,40). McElroy ve ark. çalışmasında, bu popülasyonda parafili prevalansının %58'e kadar çıktığı, diğer psikiyatrik durumlardan en yüksek olarak madde kullanım problemi (%83), dürtü kontrol bozukluğu (%39), anksiyete bozukluğu (%36), duygu durum bozuklukları (%22), yeme bozuklukları (%17) olduğu dikkati

Çocuk cinsel istismarcıların okulda bir takım problemler yaşadığı ifade edilmektedir. Yapılan çalışmalarda, bu bireylerin okulda uyumsuz davranış sergileme, okul devamsızlığı ve öğrenme güçlüğü problemlerinden en az birini yaşadıkları, bu nedenlerle yaklaşık yarısının en az bir kez sınıf tekrarı yaptıkları belirtilmektedir (18,46).

Bu popülasyonda diğer istismar ve ihmal türleri mağduru olma oranının da belirgin şekilde yüksek olduğu ifade edilmiştir. Bu olguların, diğer suçları işleyen çocuklardan daha sık fiziksel istismara maruz kaldıkları ve bu oranın %25-50 arasında değiştiği belirtilmektedir.

mektedir. Bu popülasyonda diğer istismar ve ihmal türleri mağduru olma oranının da belirgin şekilde yüksek olduğu ifade edilmiştir (18,19,39). Bu olguların, diğer suçları işleyen çocuklardan daha sık fiziksel istismara maruz kaldıkları ve bu oranın %25-50 arasında değiştiği belirtilmektedir (39). Genel anlamda, erken dönemde maruz kalınan, şiddet derecesi yüksek istismar ve ihmal'in çocukluk çağında cinsel istismarcı olma noktasında etkin rol oynan bir risk faktörü olduğu anlaşılmaktadır.

Psiko-sosyal özellikleri: Bu popülasyonda belirgin sosyal iletişim beceri eksikliği, davranış bozuklukları, dürtü kontrol problemleri ve depresif

çekmektedir (41,42).

Çocuk cinsel istismarcıların entelektüel ve bilişsel fonksiyonelliklerine yönelik çalışmalar kısıtlıdır. Diğer suçları işleyen çocuklarla karşılaştırıldıklarında, cinsel suç işleyen çocukların IQ düzey ortalamalarının çok hafif düşüklük gösterdiği, cinsel suç işleyenlerin %25'inde IQ değerinin 80 altında iken bu oranın diğer suçları işleyen çocuklarda %11 olduğu, ancak istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı ifade edilmektedir. Diğer yandan, hafif veya orta düzeyde mental retardasyonu olan istismarcıların daha çok saldırgan özellik içermeyen teşhircilik gibi durumlara meyilli olduğu ifade edilmektedir (18,43-45).

Çocuğun madde kullanım öyküsünün cinsel suç işlemesi noktasında bir risk faktörü olup olmadığı hususuna dair çok farklı sonuçlar elde edilmiştir. Lightfoot ve Barbaree tarafından yapılan bir çalışmada cinsel suç işlediği sırada madde etkisi altında olan çocukların oranlarının %3,4-72 arasında değiştiği görülmektedir (47). Madde kullanımının cinsel suç işleyen çocukların önemli bir problemi olduğu ifade edilse de bunun cinsel suç işleme üzerine etkisi halen netleştirilememiştir. Çocuk cinsel istismarcıların %62'si alkol kullandıklarını, %39'u ise uyuşturucu madde kullandıklarını ifade etmiştir. Alkol kullananların %11'i, uyuşturucu kullananların ise %23'ü kullandıkları

maddelerin cinsel dürtülerini arttırdıklarını belirtmektedir [18].

Ailesel Özellikler;

Literatürde çocukları cinsel saldırgan davranış paterni gösteren aileler disfonksiyonel, rijid veya kaotik aile olarak tanımlanmıştır [18,48]. Çocuklarında şiddetli davranışsal ve emosyonel problem olan aile-

dırılmış görüşme yöntemi kullanılarak standart ölçeklere göre yapılan bir çalışmada; ailelerin yoğun sosyoekonomik stres altında olduğu, bu ailelerden yaklaşık %38'nin düşük gelire sahip olup fakirlik sınırında olduğu, hemen yarısında tek ebeveyn bulunduğu tespit edilmiştir. Ailelerin önemli bir kısmında bireylerin temel ihtiyaçlarının dahi karşılanmasında zorlanıldığı anlaşılmıştır.

bulunabilmektedir. Cinsel içerikli sözlü sataşma ve küfür olgusunun yaygınlığı, çocuk yaştaki bireylerde cinselliğin bir şiddet aracı ve zarar verme olarak kullanılabileceği ve cinselliğin bir göç göstergesi olduğu düşüncesini uyarmaktadır. Erkek egemen toplum yapısında, erkekliğe ilk adımın cinsel eylemle atıldığı inancı, adölesan dönemdeki cinsel merakı da arttırarak kişiyi bu eylemi gerçekleştirme yolları aramaya sevk edecektir. Cinsellik konusunda ailelerden ve okuldan yeterli ve doğru bilgiyi alamayan çocuklar bu konuda saplantılı davranış modeli geliştirebilmektedir. Bu noktada, çocuk yaştaki bireyler için sosyal açıdan cinsel merakı gidermenin tek çaresi akranlara veya daha küçük yaştaki bireylerle etkileşim olabilmektedir. Ek olarak, cinselliğin ön planda olduğu, bireyin cinsel nesne olarak algılandığı sosyo-kültürel ortamlarda yetişen kişilerde, cinsel istismar eğiliminin arttığı ifade edilmektedir [2,50,51]. Amerikada, 30 eyalette 1600 çocuk cinsel istismarcıyı kapsayan bir çalışmada; bu kişilerden sadece üçte birinin cinsel birlikteliği karşı cins olan sevgi, bağlılık ve ilgi olarak algıladığı, geriye kalanların önemli bir kısmının (%24) cinsel birlikteliği gücü hissetme ve kontrol aracı olarak gördüğü, azımsanmayacak bir kısmının ise öfkeyi boşaltma, diğer bireye zarar verme ve cezalandırma yöntemi olarak algıladığı dikkati çekmektedir [52].

lerin benzer sosyal özelliklere sahip olduğu belirtilmektedir [16]. Bu ailelerin genel özellikleri arasında parçalanmış aile, aile içi şiddet, madde kullanımı, zayıf ebeveyn-çocuk ilişkisi, çocuğa kötü rol model olma, ebeveynin istismar öyküsü yer almaktadır. Ek olarak bu ailelerde, açık seksüel ortam nedeniyle çocuğun cinsel aktivitelere şahit olabildiği, pornografiye, açık veya gizli cinsel istismara maruz kalabildiği belirtilmektedir. Bu bağlamda, aile içi etkileşimin bu problemin temel kaynağı olduğu öne sürülmektedir [18,19]. Amerika'da, Pithers ve ark. tarafından cinsel davranış problemine sahip çocukları olan aileler üzerinde yapılan-

Ebeveynlerin ayrı olduğu parçalanmış aile modelinin etkin risk faktörlerinden biri olduğu hipotezi ile yapılan çalışmada, cinsel istismarcı çocukların önemli ölçüde tek ebeveynli aileye sahip oldukları, bu çocuklardan sadece %16-30'unun intakt (bütüncül çekirdek aile) aileden geldikleri tespit edilmiştir [18,46,49].

Kültürel ve Cinsel Yönelim-Kalıplar;

Cinsel dürtülerin/eğilimlerin cinsel suça yol açmasında etkili faktörlerden bir kısmı, edinilmiş toplumsal önyargılardan (mit-yanlış inanış) köken alır. Bu önyargılar her kesim ve her sosyal düzeyde

Cinsel istismarın, çoğu zaman, tarihsel süreçte aktarılan toplumsal olarak öğrenilmiş bir davranış olabileceği öne sürülmektedir.

Cinsel istismarın, çoğu zaman, tarihsel süreçte aktarılan toplumsal olarak öğrenilmiş bir davranış olabileceği öne sürülmektedir. Zararlı arkadaş çevrelerinde cinselliğin her ne şekilde olursa olsun mutlaka yaşanması gereken bir bireysel olgunlaşma/geçiş basamağı olduğu bireyden bireye aktarılmaktadır. Araştırmacılar bu grup eğilimini; cinsel saldırgan tavrın en iyi göstergesi olduğu nu belirtmişlerdir [51].

Kontrolsüz Kitle İletişim Araçları ve Pornografi-nin Yaygınlığı;

Çocuk ve ergenlerin, aile ve okuldan yeterli cinsel eğitim alamadığı durumlarda, en etkin öğrenme kaynağı kitle iletişim araçları ve arkadaş çevresi olmaktadır. Kitle iletişim araçlarında erotizm çok yoğun bir şekilde verilmesi, pornografik yayınlara ulaşım kolaylığı yanı sıra sağlıklı cinsel yaşam ile ilgili eğitsel faaliyetlerin çok az olması önemli bir risk faktörü olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocukluk çağında cinsel açıdan yoğun bir şekilde uyarılan ve bu konuda bilgi sahibi olmayan çocuk ve ergenler erken ve riskli cinsel eylemlerin faili veya mağduru olabilmektedirler [53].

Pornografinin çocuk cinsel istismarcı olgusunun etyolojisindeki rolüne yönelik çalışmalar çok sık değildir. Literatürde, çocuk cinsel istismarcılardan sadece %11'inin pornografik

yayınları takip etmediklerini, %74'ü bu yayınlara cinsel uyarılmayı belirgin olarak arttırdığını belirtmiştir [54].

Pornografik yayınlardan etkilenen erkek ve kadın çocuk cinsel istismarcıların, bu yayınlara 5-8 yaş gibi çok küçük yaşlarda maruz kaldıkları belirtilmektedir [31,39].

III. ÇOCUK CİNSEL SUÇLULARA MEDİKO-LEGAL YAKLAŞIM

Cinsel suç işleyen çocuk popülasyonuna klinik ve yasal yaklaşımlar kültürden kültüre, ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Bu konuda, toplum katmanları, yargı mensupları ve bilim insanının bakış açıları da çok çeşitlilik arz etmektedir. Daha önceleri bir anlamda görmezden gelinen ve küçümsenen bu konu, kimi

zaman da üzeri örtülmüştür. Ancak son 40 yılda batı toplumlarında konuya ilgi artmış, problemin etyolojisine ve çözüme yönelik teorik ve ampirik çalışmalar yapılmıştır. Tıbbi ve sosyal profesyonellerin çocuk cinsel suçluluğunu daha iyi anlama ve çözüm geliştirme yolunda fail özelliklerini, etyolojik risk faktörlerini, gelişimsel basamaklarına yönelik çabalarına devam etmelerinin yanı sıra hala net cevaplar verilememiş olması nedeniyle sağlıklı yaklaşım politikaları geliştirilememiştir. Bu noktada, otoritelerin toplumu koruma refleksi ile radikal kararlar alabildiği dikkati çekmektedir [26]. Diğer yandan ülkemiz ve doğusunda kalan ülkelerde -bilimsel çalışma eksikliğine ikincil- çocuk cinsel suçluluğuna yönelik klinik ve yasal yaklaşımların halen temellendirilemediği ve standardize edilmediği dikkati çekmektedir. Bu bağlamda, yazımızın bu bölümünde öncelikle çocuk cinsel suçluluğuna yönelik temel mediko-legal yaklaşımlara

Cinsel suç işleyen çocuk popülasyonuna klinik ve yasal yaklaşımlar kültürden kültüre, ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir.

zaman bireyin sosyal gelişim basamaklarından anatomik ve cinsel merak kaynaklı cinsel oyunlara bağlanmış, kimi

ana hatları ile değindikten sonra konuya dair uluslar arası ve ulusal mevzuat detaylı şekilde ele alınmaya çalışılacaktır.

Çocuk cinsel suçluluğuna yaklaşımlar yöntemleri olarak farklı uygulamalar olduğu, bunların; çocuk mahkemelerinde yargılama, yetişkin mahkemelerinde yargılama, hapis cezası verme, failleri kayıt altına alma (yasal fişleme), bu faillerin kayıtlarını topluma deşifre etme ve zorunlu tedavi olarak sınıflandırılabilir (26).

Amerikan ulusal çocuk yargı merkezi verilerine göre; çocuk cinsel suçluluğu ile mücadelede çocukların yetişkin mahkemelerinde yargılanması ile iddia edilen cinsel suç bağlamında çocukların yetişkin gibi kabul edildikleri ve eş sorum-

meleri için mevcut yaş sınırlarının düşürüldüğü, bazılarında ise yaş sınırlaması olmadığı belirtilmektedir (26). Hapis cezası verme, failleri kayıt altına alma (yasal fişleme) ve bu faillerin kayıtlarını topluma deşifre etme gibi diğer çözüm modellerin halkı koruma refleksi ile suçtan ve suçludan intikam alma mantığı ile önerildiği düşünülmektedir.

Amerika'da çocuk cinsel suçluluğunda cezalandırmaya alternatif yaklaşım olarak zorunlu tedavi yöntemi de bulunmaktadır. Bu modelde, çocuk toplumdan ayrılmadan yasal denetimle takip edilen psiko-

Mevcut durumda, konunun son dört dekatta birçok yönüyle ele alınmaya başladığı batı ülkelerinde -çoğu Avrupa ülkesi hariç- bu olgular kimi zaman klinik yaklaşımlarla tedavi edilmeye çalışılmıştır. Ülkemiz ve doğusundaki çoğu ülkede bu suçlu profiline ve suç etyolojisine yönelik bilimsel çalışma olmadığı ve muhtemelen buna ikincil olarak klinik yaklaşım modelleri bulunmadığı dikkati çekmektedir. Klinik yaklaşımlar, üç temel önerme bağlamında şekillendirilmektedir. Çocuk cinsel suçluluğunun yaygın olması, fail profilinin özgün olması ve çocuk cinsel suçluların bu suç türünü mükerreren gerçekleştirmeleri durumlarında; klinik yaklaşımın etkin olabilmesi için, uzun döneme yayılması, multidisipliner olması ve fail profilinin spesifik özelliklerine uygun olması beklenmektedir (56,57). Cinsel uyarılma teorileri, istismar döngüleri ve relapsın önlenmesi kavramları tedavide belirleyici rol oynamaktadır (58,59). Tedavi basamakları, bireysel özellikler, sapkın cinsel yönelim varlığı, istismarın inkarı veya küçümsenmesi, bilişsel distorsiyonlar, mağdurla empati, suç işleyiş biçimi, madde kullanımı ve öfke kontrolünü hedef almaktadır (56). Çocuk cinsel suçluluğuna yönelik tedavi programlarının modernize edilmesi ihtiyacı ve girişimleri olmasına karşın bu programların önemli çoğunluğunun sadece fail karakterlerini hedef alan, yetişkin-merkezli bilişsel-davranışsal modeller

Amerika'da çocuk cinsel suçluluğunda cezalandırmaya alternatif yaklaşım olarak zorunlu tedavi yöntemi de bulunmaktadır.

luluk noktasında değerlendirildiklerine dikkat çekilmektedir. Yetişkin mahkemelerinde hizmet veren yargı mensupları, etik, vicdani ve legal sorumlulukları gereği sadece çok ciddi cinsel suç işleyen çocukların yargılamalarında yetkilerini kullanmaktadır. Ancak, ilginç olarak adi suç işleyen çocukların dahi yetişkin mahkemelerinde yargılanması oranının her geçen gün arttığı gözlenmektedir. Amerika'da birçok eyalette çocukların yetişkin mahkemelerinde yargılanabil-

IV. MODERN KLİNİK YAKLAŞIMLAR

sosyal destek almakta ve rehabilite edilmektedir. Bu tedavi sürecinde tedaviden sorumlu profesyonel ve yasal denetimi mahkemeye uyum sürecine dair rapor sunmaktadır. Rehabilitasyon sürecine çocuğun uyum sağladığı durumlarda ceza ertelenmektedir (26,55).

olduğu görülmektedir (60,61). Çocuk suçluluğunun bütün çeşitlerinin rehabilitasyonunda etkili olan aile temelli, çocuğun doğal çevresini kullanan tedavinin son yıllara kadar kabul görmediği de gözden kaçmamaktadır. Toplum merkezli, aile-ev merkezli, birey merkezli tedavi programları olup etkinliklerin çok değişiklik gösterdiği görülmektedir (62,63).

V. ULUSAL VE ULUSLARARASI HUKUKTA ÇOCUK CİNSEL SUÇLULUĞU Uluslararası Hukuk

Bu sözleşmenin birincil amacı çocukların korunması için evrensel ilkeler belirlemektir. Bu sözleşmeye göre, 18 yaşına kadar "yaşla ve olgunlaşma ile gelişen gereksinimlere sahip" her birey çocuk olarak kabul edilmektedir.

Çocuk cinsel suçluluğuna yönelik modern yaklaşımlar ülkeden ülkeye önemli ölçüde değişmektedir. Çocukların suç içeren davranışlarından sorumlu tutulma yaşları da değişkenlik gösteren unsurlardan biri olup 6-18 yaş arasında değişmektedir. Bu konudaki yasal yaklaşımlar arasında üç temel model etkindir. İlki, toplum merkezli tedavi mü-

dahalelerinin yerini alan cezalandırma yöntemleridir ki; Amerika'da son 20 yılda çocuk suçluluğu ile mücadelede yaygınlaşmaktadır. Bu yöntemde genelde hapis cezası uygulanmakta iken ABD'de ek olarak "boot camp" diye tanımlanan askeri terbiye yönteminin de kullanıldığı dikkat çekmektedir (56,64). Yukarıda da belirtildiği gibi giderek artan sayıdaki çocuk cinsel suçlunun yetişkin gibi kabul görüp, yetişkin mahkemelerine sevk edilmesidir. Yetişkin mahkemesinde yargılanan bir çocuk, bir daha çocuk yargılama sisteminden istifade edememektedir. Bu durumda, kişi çocukların klinik yaklaşımlardan faydalanmasının önüne geçilmiş olmakta ve çocuk çok olumsuz sonuçlarla karşı karşıya kalmaktadır. Üçüncü olarak, toplumu koruma ve cinsel suç oranını azaltmaya yönelik

cinsel suçlu kayıt sistemidir. Bu kayıtlar ile toplumun suçluyu tanıması ve önlem alması amaçlanmaktadır (65).

1.Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

Bu sözleşmenin birincil amacı çocukların korunması için

evrensel ilkeler belirlemektir. Bu sözleşmeye göre, 18 yaşına kadar "yaşla ve olgunlaşma ile gelişen gereksinimlere sahip" her birey çocuk olarak kabul edilmektedir. Çocukla ilgili her işlemde "çocuğun yüksek yararının" göz önünde bulundurulması gerektiğine dikkat çekilmiştir.

Sözleşmede, tüm çocuklar aynı maddelerle ele alınmış, çocuk cinsel suçlu ayrımı yapılmamıştır. Suçlu çocuklara yaklaşımla ilgili olarak sözleşmenin 40. maddesinin 1. fıkrasında "Taraf Devletler, hakkında ceza yasasını ihlal ettiği iddia edilen ya da ihlal ettiği kabul edilen her çocuğun; çocuğun yaşı ve yeniden topluma kazandırılmasının ve toplumda yapıcı rol üstlenmesinin arzu edilir olduğu hususları göz önünde bulundurularak, taşıdığı saygınlık

ve değer duygusunu geliştirecek ve başkalarının da insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı duymasını pekiştirecek nitelikte muamele görme hakkını kabul ederler." denilerek suçlu çocuğun topluma kazandırılmasını sağlayacak yöntemlerin kullanılması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Bu maddenin 2. fıkrasının b bendinde ise; hakkında ceza kanu-

nunu ihlal iddiası veya ithamı bulunan her çocuk için asgari güvenceler belirtilmiştir. Bu bağlamda, hakkındaki suçlama yasal olarak sabit olun-caya kadar masum sayılmak, savunmalarının hazırlanıp sunulmasında gerekli yasal ya da

alınan önlemlerin daha yüksek yetkili, bağımsız ve yansız bir makam ya da mahkeme önünde yasaya uygun olarak incelenmesi, kovuşturmanın her aşamasında özel hayatının gizliliğine tam saygı gösterilmesi haklarının olduğu açıkça

madde kapsamında, hapis cezası almış çocuğun -yararı ak-sini gerektirmedikçe- yetişkinlerle ayrı tutulması gerektiği hususu ifade edilmiştir (66).

Bu sözleşme maddelerinden de anlaşılacağı üzere; cinsel istismarcı çocuğa yaklaşımda, çocuğun yüksek yararı düşünülerek yapılacak ilk yaptırımın hapis cezası yerine çocuğu topluma kazandıracak koruma tedbirlerinin alınması gerektiği anlaşılabacaktır. Ayrıca, soruşturma ve mahkeme sürecinde -bilgisine başvurulması, ifade ve görüş alınması amacıyla- çocukla kurulacak ilişki profesyoneller tarafından kurulmalı, medya organlarının özel hayatı ihlal etmemeleri amacıyla süreç gizlilikle işletilmelidir. Bu bağlamda, sosyal açıdan bakım ve gözetime ihtiyaç duyan, biyo-psiko-sosyal olarak gelişimini tamamlamamış, yaş ve eğitim noktasında toplumun yetişkin unsurları olarak görülmeyen çocuklar, bir şekilde suça karıştıklarında da yetişkinlerle eşit tutulamayacağı için -mesleki hedef kitlesi çocuk olan profesyonellerce- çocuk dostu politikaların geliştirilmesi ve bu noktada çocuğun yararını esas alan çocuk ceza yasasının hazırlanması, profesyonel çocuk mahkemelerinin kurulması/sayılarının arttırılması ve işletilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

2. Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (European Conventi-

uygun olan başka yardımlardan yararlanmak, özellikle çocuğun yaşı ve durumu gözönüne alınmak suretiyle kendisinin yüksek yararına aykırı olduğu saptanmadığı sürece, ana-babası veya yasal vasisi de hazır bulundurularak yasaya uygun biçimde adil bir duruşma ile konunun gecikmeksizin karara bağlanmasının sağlanması, ceza yasasını ihlal ettiği sonucuna varılması halinde, bu kararın ve bunun sonucu olarak

ifade edilmektedir. Söz konusu sözleşmenin 37. maddesi mahkumiyet kararı alınmış çocuk suçluları konu almakta ve tutukluluk durumunun da çocuğun yararının gözetilerek düzenlenmesini öngörmektedir. Bu maddeye göre; bir çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya hapsi yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır. Yine aynı

on on the Exercise of Children's Rights),

Strazburg'da 1996'da imzalanan bu sözleşme, Türkiye tarafından 9 Haziran 1999'da imzalanmış ve Şubat 2001'de Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu sözleşme bağlamında, ülkemizde Aile Mahkemelerinin kurulması, Aile Mahkemelerinin kuruluşu ile ilgili 4787 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesi ve yapılan ek düzenlemeler nazara alındığında çocukların yararına önemli gelişmelere önayak olmuştur. Bu sözleşme kapsamında; çocukları ilgilendiren davalar, özellikle çocukların ikamet ve çocuklarla şahsî

eyaletlere farklılık göstermektedir. 1990'ların ortalarında çocuk kaynaklı şiddet olaylarının artış göstermesi nedeniyle çocuk suçluluğunu konu alan yasa maddelerinin ciddi anlamda katılaşmaya başladığı, çocuk yargılama sisteminin köşe taşlarının değiştiği dikkati çekmektedir. Yoğun etkileşim nedeniyle herhangi bir eyalette uygulanan bir yasa maddesi çok kısa sürede örnek alınarak diğer eyaletlere de yayılabilmektedir. ABD'de 9 eyalette (Arizona, Idaho, Iowa, Kansas, Michigan, Montana, New York, Oregon ve Washington) kısıtlama olmaksızın çocuk mahkemesi kayıtlarının halka bildirilmesi yönünde bir uygulama var

kümlere göre yargılanmaları şeklinde bir yaklaşım baş göstermiştir. 1992'den 1999'a doğru Nebraska dışındaki bütün eyaletlerin, çocukları yetişkin mahkemelerinde yargılayabilmek için yasal düzenlemeler yaptıkları, 2002 yılındaki yasama çalışmaları sonucunda 23 eyaletin yetişkin mahkemelerinde yargılanabilmek için geçerli minimum yaşı kaldırdıkları görülmektedir (69,70). Bu bilgiyle uyumlu olarak, 1985'ten 1994'e olan süreçte, yetişkin mahkemelerinde yargılanan çocuk oranının %71'e kadar yükseldiği ve 1996 yılında çocuk cinsel istismarcıların %73'ünün yetişkin mahkemelerinde yargılandıkları dikkati

Amerika'da, cinsel suçluları tanıma ve izleme amacıyla "kayıt altına alma kanunu" fikir olarak 1940'larda ortaya atılmış ancak 1980'lerin sonu ve 1990'ların başında yaşanan ciddi cinsel suçlar sonrası uygulamaya geçmiştir. Şu anda bütün eyaletler bu kayıtları tutmakla yükümlü kılınmışlardır.

ilişki kurulması gibi velayet sorumluluklarına ilişkin davalara yönelik tavsiyeler amaçlanmıştır, ancak sanığın çocuk olduğu durumlara ilişkin öneri bulunmamaktadır (67,68).

3. ABD'de Legal Yaklaşım ve Federal Ceza Yasası Örnekleri

Hemen her yasada olduğu gibi çocuk cinsel suçlulara yönelik yasal uygulamalar da eyaletten

iken, başka bir takım eyaletlerde (Maine, Mississippi, Missouri, Nebraska, New Jersey, Oklahoma, Rhode Island, South Carolina ve Wyoming) çocuğun çok ciddi bir suç işlemiş olması durumunda halkın mahkeme kayıtlarına ulaşmasına izin verilmektedir (69).

Çocuk cinsel suçlulara yönelik yaptırımların sertleşmesi ile zaman içerisinde çocukların yetişkin mahkemelerinde, yetişkinlere uygulanan yasal hü-

çekmektedir (70).

Amerika'da, cinsel suçluları tanıma ve izleme amacıyla "kayıt altına alma kanunu" fikir olarak 1940'larda ortaya atılmış ancak 1980'lerin sonu ve 1990'ların başında yaşanan ciddi cinsel suçlar sonrası uygulamaya geçmiştir. Şu anda bütün eyaletler bu kayıtları tutmakla yükümlü kılınmışlardır. Bu kanunun temel amaçları; potansiyel cinsel suçluları caydırmak, suçluların suç tek-

rarını önlemek, suçluları ulaşılabılır kılmak ve toplumu bu suçlulardan haberdar etmek (bazı eyaletlerde) olarak tanımlanmıştır [69]. Günümüzde sadece altı eyalette (North Carolina, Indiana, South Dakota, Ohio, Idaho ve Oklahoma) çocuk cinsel istismarcıların fişleme kayıtlarına dâhil edilmesi hususunda yaş sınırlaması (11, 14 ve 15 yaş) bulunmaktadır. Bunlardan, North Carolina ve Indiana'da çocuğun fişlenebilmesi için mahkemeden suçun ciddi olduğuna ve çocuğun topluma zararlı olduğuna dair belge istenmektedir. Çocuk cinsel istismarcı fişleme kayıtlarından silinmek için eyaletlerde farklı yöntemler uygulanmakta olup, temel uygulama yetişkinliğe geçiş dönemine kadar geçen "suçtan arınmış bir dönem" ve "temiz bir gözlem dönemi" içermektedir.

4. Kanada

Kanada ceza yasasına göre 14 yaş ve üzeri bireyler arasındaki cinsel ilişki, karşılıklı güven ve bağlılık ilişkisine dayanan rıza varlığı durumunda suç sayılmamaktadır. Oniki yaş üzeri ve 14 yaş altı bir bireyle rızası dâhilinde cinsel ilişkiye giren kişinin 16 yaş altında olması durumunda yine ceza öngörülmemektedir. Bu durumların bir istisnası anal ilişki (livata) olup 18 yaş altı evli olmayan 18 yaş altı bireylerin bu hususta rıza göstermeleri yasal olarak kabul edilmemektedir. Cinsel suç işlediği iddia edilen kişilerin "14 yaş altında

olması veya 16 yaş altında olsa bile şikâyetçiden 2 yıldan daha büyük olmaması" durumunda ceza öngörülmediği dikkati çekmektedir. Bu bağlamda, Kanada ceza yasasının cinsel istismar vakalarında 14 yaş altı failleri koruduğu ve akranlar arası cinsel aktivitelerin suç olarak kabul edilmemesi noktasında koruyucu rol üstlendiği düşünülmektedir [71,72].

Ontario bölgesinde 2001 yılından bu yana cinsel suçlu fişleme bölgesel kayıtları tutulurken, Kanada genelinde ulusal kayıtlar 2004 yılı itibarıyla tutulmaya başlanmıştır. Amerika'dan farklı olarak halkın bu kayıtlara ulaşması söz konusu değildir.

5. Birleşik Krallık

İngiliz ceza yasasında, çocuk cinsel suçlu; cinsel suçlar başlığı altında 13 maddede "yasada cinsel suç olarak tanımlanmış suçları işleyen 18 yaş altındaki birey" olarak ifade edilmiştir. Ondört yaş altındaki erkekler cinsel açıdan aktif olmadığı için penetrasyon içeren suçları işlemeyeceği düşünülmektedir. Aynı maddenin devamında basit cinsel suçları işleyen çocukların 6 ayı geçmemek üzere, bu kapsam dışında kalan cinsel suçları işleyen çocukların ise 5 yılı geçmemek koşulu ile hapis cezası ile cezalandırılacakları öngörülmektedir [73]. Birçok ülkeden farklı olarak İngiltere'de 13 yaş üzeri kızların özgür iradeleri ile bilinçli şekilde razı olmaları durumunda cin-

sel ilişkiye girebilmeleri ve bu konuda ceza uygulanmayacağı yasa ile teminat altına alınmıştır. Diğer yandan, yetişkin bir akraba ile cinsel ilişkiye girdiği kanıtlanan 16 yaş ve üzeri çocuklar/genç erişkinler de enstest suçu işlemiş olarak kabul edilip eylemin niteliğine göre 6 ay-2 yıl arasında ceza almaktadır. Amerika ve Kanada'ya benzer olarak, İngiltere'de 1997 ve 2003 yıllarında değişikliklerle yeniden düzenlenen cinsel suçlar yasasına göre, bütün cinsel suçlu fişleme kayıtlarının poliste tutulması, bunlardan sadece bir kısmına halkın ulaşabilmesi öngörülmektedir [74].

Uygulama hemen her açıdan ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, birçok ülkede çocuk veya genç erişkinlerin işlediği iddia edilen cinsel suçları, yaklaşım yöntemlerini ve olası yaptırımları açık şekilde konu alan bir yasa olmadığı, yine birçok ülkede akran ilişkisi veya cinsel oyun kavramlarının tanımlanmadığı dikkati çekmektedir. Yasal yaklaşım modellerinde, çocuk suçluyu eğitmekten 15 yıla varan hapis cezası verme şeklinde geniş bir uygulama spektrumu bulunmaktadır. Bulgaristan'da on dört yaşından küçük bireylerin ceza ehliyetinin olmadığı kabul edilmektedir. Bu yaş üzerindeki çocuk veya genç erişkinlerin işlediği iddia edilen cinsel suçları nedeniyle çocuklara uygulanacak cezalarda koruyucu ve rahabilite edici tedbirlerin ağırlık kazandığı, ceza uygu-

lanması durumunda da önemli ölçüde indirim yapıldığı görülmektedir [75]. Finlandiya ceza yasasına göre kendisinden küçük aile bireyleri ile enstest ilişkiye giren herkes en fazla iki yıl ceza alırken, kendisinden büyük aile bireyleri ile enstest ilişkiye giren 18 yaşından küçükler enstest nedeniyle cezalandırılmayacakları belirtilmektedir [76]. Bosna Hersek ceza yasasında da çocuk cinsel suçlulara uygulanacak ceza

mamaktadır. Çocuk Koruma Kanunu'nunda suça sürüklenen çocukla ilgili temel ilkelere değinilmiştir. Türk Ceza Kanunu'nda çocuğun ceza sorumluluğuna ve uygulanacak cezalardaki indirimlere değinilmiştir.

1. Çocuk Koruma

Kanunu (78)

Bu Kanunun ilk maddesinde

dir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve diğer ülkelerde uygulanan çocuk koruma kanunları ile uyumlu olarak bu kanunun 4. maddesinde birtakım temel ilkeler benimsenmiştir (Kanada, İngiltere). Bu ilkelerden suç işlediği iddia edilen çocukla ilgili olabileceği düşünülen maddeler; "a) Çocuğun yaşama, gelişme, korunma ve katılım hakları

Çocuk yaştaki Cinsel İstismarcı/Suçlu (ÇCi), her hangi bir yaş grubundan bir mağdura isteği-rızası dışında ve/veya şiddet uygulayarak, zor kullanarak herhangi bir cinsel içerikli eylemde bulunan on sekiz yaşının altındaki birey olarak tanımlanabilmektedir.

yaptırımı ile doğrudan ilgili bir madde olmamakla birlikte, birçok ülkedeki gibi çocuk hakları sözleşmesi ile paralel olarak öncelikle eğitim ve diğer tedbirlerin alınması, ceza verilmesi sözkonusu olduğunda çocuğun yüksek yararının göz önünde bulundurularak minimum ceza uygulanması gerektiği açıkça ifade edilmektedir [77].

Ulusal Mevzuat

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizin ulusal yasal mevzuatında cinsel istismar suçu işlediği iddia edilen çocukları özel olarak ele alan bir yasa maddesi bulun-

amacı "korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir" şeklinde ifade edilmiş ve onsekiz yaşını doldurmamış her birey çocuk olarak kabul edilmiştir. Bu yasada, suç işleyen/işlediği iddia edilen çocuğun tanımlanması yapılırken, sadece "suça sürüklenen çocuk" kavramı kullanılmıştır. Bu kavram, çocuğun suçu işlerken edilgen bir düşünce veya davranış modeli ile hareket ettiği, çocuğu bu duruma sürükleyen çoklu etken risk faktörlerinin varlığının göz önünde bulundurulması gerektiğini düşündürmekte-

nin güvence altına alınması, b) Çocuğun yarar ve esenliğinin gözetilmesi, f) İnsan haklarına dayalı, adil, etkili ve süratli bir usûl izlenmesi, g) Soruşturma ve kovuşturma sürecinde çocuğun durumuna uygun özel ihtimam gösterilmesi, h) Kararların alınmasında ve uygulanmasında, çocuğun yaşına ve gelişimine uygun eğitimi ve öğrenimini, kişiliğini ve toplumsal sorumluluğunu geliştirilmesinin desteklenmesi, i) Çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulması, l) Çocuklar hakkında yürütülen işlemlerde, yargılama ve kararların yerine getirilmesinde kimliğinin baş-

kaları tarafından belirlenemesine yönelik önlemler alınması,” şeklinde belirtilmiştir.

Çocuk koruma kanununun, suç işlediği iddia edilen ço-

olan çocukların ceza sorumluluğunun olmadığı, bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamayacağı; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin uygulanabileceği belirtilmek-

miş olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde on dört yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan oniki yıla

Türk Ceza Kanunu’nun ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan nedenler başlığı altında 31. maddede ceza sorumluluğunda yaş küçüklüğü ele alınmaktadır.

cuklar hakkında soruşturma veya kovuşturma evrelerinde adli kontrol tedbiri olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu Maddesinde sayılanlar ile belirlenen çevre sınırları dışına çıkmamak, belirlenen bazı yerlere gidememek veya ancak bazı yerlere gidebilmek, belirlenen kişi ve kuruluşlarla ilişki kurmamak gibi bir ya da birkaç koruma tedbirine karar verilebilir, Ancak bu tedbirlerden sonuç alınamaması, sonuç alınamayacağının anlaşılması veya tedbirlere uyulmaması durumunda tutuklama kararı verilebileceği belirtilmektedir.

2. Türk Ceza Kanunu (79)

Türk Ceza Kanunu’nun ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan nedenler başlığı altında 31. maddede ceza sorumluluğunda yaş küçüklüğü ele alınmaktadır. Bu maddeye göre, oniki yaşını doldurmamış

tedir. Maddenin devamında; “[2] Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükümlenir. İşlediği fiili algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, bu kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan oniki yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde yedi yıldan dokuz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte ikisi indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası altı yıldan fazla olamaz. [3] Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurma-

kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası sekiz yıldan fazla olamaz.” ifadeleri ile cezalarda çocuklar için yapılacak indirimlere değinilmiştir.

Yasada, çocuklar/genç erişkin arasında flört, cinsel oyun, akranlar arası cinsel aktivite ilişkisi durumlarına yönelik madde bulunmamaktadır.

VI. SONUÇ ve ÖNERİLER

Cinsel istismar veya cinsel şiddet; toplumların gelenek, görenek, ahlaki değerler ve yasal düzenlemelerine göre farklı değerlendirilseler de; cinsel amaçlı bir dokunuştan ırza geçmeye kadar geniş bir spektrumunu kapsar. Cinsel şiddet, insana yönelik şiddetin en ağır formlarından biridir. İn-

sanlık tarihi ile yaşıt olan bu olgu; kültür, dini inanç, sosyo-ekonomik düzey, rejim farkı olmaksızın, bütün toplumlarda, bireyin mahremiyetine, kişiliğine, fiziksel ve ruhsal varlığına ve çevresine karşı işlenen, en ağır suçlardan olan bir şiddet biçimidir. Çocuk yaştaki Cinsel İstismarcı/Suçlu (ÇCi), her hangi bir yaş grubundan bir mağdura isteği-rızası dışında ve/veya şiddet uygulayarak, zor kullanarak herhangi bir cinsel içerikli eylemde bulunan on sekiz yaşının altındaki birey olarak tanımlanabilmektedir. Bu bireyler herhangi bir sosyoekonomik düzeye, etnik-kültürel yapıya ve dine mensup olabildiği gibi; entelektüel işlevlerine, motivasyonlarına, seçtikleri kurban ve uyguladıkları istismar yöntemine göre çok çeşitlilik gösterirler. Cinsel istismar yapan ve/veya cinsel davranış problemi olan çocuklar için tipik bir profil çı-

ların, davranış özellikleri ile erken dönemde fark edilebileceği öngörülmektedir. Bu durumda çocuk ve ailenin sosyal izlem, periyodik ziyaret, aile terapileri ile takip edilmesi, eğitilmesi gerekmektedir. Cinsel davranış problemleri çocuk ve ailesinin desteklenmesi, tedavi kaynaklarının düzenlenmesi hususunda ilgili sosyal destek birimlerinin ve eğitim kurumlarının günümüz koşullarında yetkin ve yeterli olmadıkları gerçeği göz önüne alındığında, bu kurumların güçlenmeleri ve geliştirilmeleri gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Dünya genelinde, çocuk suçluluğuna yönelik yasal yaklaşımlar ele alındığında, uygulamada toplum güvenliğinin sağlanması adına çocukların işledikleri fiillerden sorumlu tutulmaları yönünde genel bir yaklaşımın hâkim olduğu ve bu modelin konuya yeni ilgi duyan ülkeler

versiyonları oldukları ve hemen hepsinin yetişkin cinsel istismarcı olacakları düşüncesi hâkim olup, bu nedenle aynı muameleye tabi tutulmaları gerektiğine inanılmaktadır. Ancak, yasal yaptırım modelinin; toplum güvenliğinin sağlanması ve çocuk cinsel suçluluğunun önlenmesi konusunda önemli katkıların olduğu gösterilememiştir. Örneğin ABD’de eyaletlerin hemen hemen tamamına yakınında çocuk suçluluğuna dair çok ciddi yasal değişiklikler yapılmış olmasına, yaptırımların katılaştırılmasına rağmen çocuk cinsel suçluluğu olguları süreklilik arz etmeye devam etmektedir [26,80].

Çocuk ve yetişkin cinsel istismarcıları eşit tutan bu düşünce, çocuk cinsel suçluların -halka açık ya da kapalı- yasal kayıt altına alınmalarına/ fişlenmelerine ve artan oran-

Çocuk suçlulara yaklaşımda birincil yöntemin cezalandırılması gerektiğini savunan ülkelerde, cinsel suç işleyen çocukların yetişkinlerin küçük versiyonları oldukları ve hemen hepsinin yetişkin cinsel istismarcı olacakları düşüncesi hâkim olup, bu nedenle aynı muameleye tabi tutulmaları gerektiğine inanılmaktadır.

karmak mümkün olmamakla birlikte; bazı ortak özellikler esas alınarak, risk gruplarının tespit edilebileceği düşünülmektedir. Buna ikincil olarak, çocukluk çağı cinsel davranış problemleri gösteren olgu-

tarafından da örnek alınarak benimsendiği görülmektedir. Çocuk suçlulara yaklaşımda birincil yöntemin cezalandırılması gerektiğini savunan ülkelerde, cinsel suç işleyen çocukların yetişkinlerin küçük

larda mahkûmiyet almalarına da kaynaklık etmektedir [81]. Becker ve Hicks, bu durumda; çocuk hakkında danışmanlık ile koruma tedbirleri alma ve tedavi yöntemlerinin kullanılamayacağı, buna ek olarak,

çocuğun hapse konulmasının sonucu ciddi suçlar işleyen yetişkinlerle iletişime geçmesine, tekrar suç işleme olasılığının artmasına yol açacağı savını ileri sürmektedirler (26). Ülkemizin de dâhil olduğu birçok ülkede, toplumu koruma refleksi ile hazırlanan yasalar da suçlunun rehabilitasyonu ikincil amaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada, ço-

yal kaynaklarla desteklenen önemli sayıdaki çocuk cinsel suçlunun yetişkin olmadan önce davranışlarını değiştirerek suç işlemeyi terk edebildikleri ifade edilmektedir. Bu noktada, iyi niyetli olsalar bile, yetişkin veya çocuk/ergen, saldırgan veya flört eden farkını gözetmeden cinsel davranış gösteren kişilere aynı yasalara uygulanması veya sadece

araçları ile -soruşturmanın gizliliğini ihlal etme derecesinde- henüz suçluluğu kanıtlanmamış kişilerinin bile kimliğinin ifşa edilmesi durumlarının da insan hakkı ihlali olduğu kanısındayız.

İnsanlık tarihi boyunca, ilkel veya modern hukuk ekollerinde çocuk/ergen/genç erişkin bireyler ile erişkin bireylerin

Becker ve Hicks, bu durumda; çocuk hakkında danışmanlık ile koruma tedbirleri alma ve tedavi yöntemlerinin kullanılamayacağı, buna ek olarak, çocuğun hapse konulmasının sonucu ciddi suçlar işleyen yetişkinlerle iletişime geçmesine, tekrar suç işleme olasılığının artmasına yol açacağı savını ileri sürmektedirler.

cuk ceza yasaları kapsamında değerlendirilerek -indirimli olsa bile- hapis ceza alan çocukların ilk mahkumiyetlerinde kendileri için en uygun rehabilitasyon ortamı olan aile, arkadaş, okul ve toplumdan yoksun kalacağı, dolayısı ile ıslah olmasının güçleşeceği düşünülmektedir. Literatürde, yetişkinlere verilen cezalara benzer olarak cezalandırıcı yaptırımlarla karşılaşan çocuk suçluların, işledikleri suçları tekrar etme olasılıklarının iki kat arttığı ve daha ciddi suçlara sürüklendikleri belirtilmekte, amacın etkin sonuç alma olduğu dikkate alındığında -istenen sonucu vermeyen- bu yöntem önerilmemektedir (26,82,83). Diğer yandan, uygun yaklaşım modelleri, yöntemler ve sos-

cezayı öngören yaklaşımların tekrar gözden geçirilmesi ve amaca uygun şekilde modernize edilmesi, yapılacak olan çalışmalarla bireyin ve toplumun korunması ile suçun önlenmesine yönelik etkin yaklaşım model(ler)inin belirlenmesi gerekmektedir (84).

Çocuk haklarının, birçok ulusal ve uluslararası sözleşme ile koruma altına alındığı gerçeği göz önüne alındığında özellikle ABD’de yaygın olarak çocuk cinsel suçluların yetişkinlerle eşit muameleye tabi tutulup yetişkin mahkemelerinde yargılanmasının bir hak ihlali olduğu düşünülmektedir. Buna ek olarak, topluma açık yasal kayıtların/fişlemenin ya da ülkemizdeki gibi kitle iletişim

farklılıklarını gözeterek şekillenmişlerdir. Yetişkinlerden farklı olarak, çocukların silah bulundurması/edinmesi, alkol kullanması, evlenme, mülkiyet edinme... vb. medeni haklara sahip olması ya yasaklanmış ya da ciddi ölçütlerle sınırlandırılmıştır. Florida 2005 yılı yasal politika öneri raporunda; yasada kullanıldığı şekli ile “çocuk cinsel suçlu” kavramının kişinin hayatını bir ömür etkileyecek bir etiketleme olduğu, bu nedenle bu “cinsel suçlu” yerine “Cinsel davranış problemi olan çocuk” kavramının kullanılmasının daha uygun olacağı, ancak çok ciddi cinsel suç işlediği kanıtlanan ve bu nedenle yetişkin mahkemelerinde yargılanmasına karar verilen çocuklar için “çocuk

cinsel suçlu” tanımlamasının kullanılabileceği önerilmektedir (85). Birçok ülkede, çocukların henüz gelişimlerini tamamlamamış, eğitilmeye ve korunmaya muhtaç bireyler oldukları gerçeği dikkate alınarak çocuklara özel yasa metinleri geliştirilmiş ve çocuk mahkemeleri kurulmuştur. Bu bağlamda; ülkemizde de çocuklara özgü adalet/yargılama sisteminin modernize edilerek işletilmesi, profesyonel çocuk mahkemelerinin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Çocuk, normal gelişimsel basamaklarında cinsellik olgusunu; cinsel merak/sorgulama/soru sorma, cinsel oyunlar, cinsel inceleme şeklinde “öğrenme amaçlı” basamaklı cinsel davranışlarla geliştirecektir. Günümüzde, -özellikle gelişmekte olan ülkelerde- birincil öğrenme kaynağı konumunu ele geçiren kitle iletişim araçları ile sınırlı düzeyde sağlıklı cinsel bilgiye ulaşılabilmektedir. Bu durumda, cinsel davranış problemlerinin önlenmesi amacıyla; çocukluk çağında sağlıklı cinsel bilgi kaynaklarına ulaşılmasının sağlanmasına dair eğitsel ve toplumsal politikalar geliştirilmesi, kültürel-toplumsal önyargılar ile mücadele edilmesi, okullarda cinsel eğitim ve ergenlik danışmanlığı verilmesi önerilmektedir.

Batı dünyasında ağırlıklı olmak üzere, 1980’lerden bu yana çocuk cinsel suçlulara yönelik artan oranda -etkinliği kanıtlanmış- tedavi çalışmaları yapılmakla birlikte, halen bu popülasyona müdahale yöntemlerine klavuzluk edecek ampirik literatür sıkıntısı yaşanmaktadır (26). Öncelikle bu sorunun, sosyo-kültürel yönü nedeniyle her toplumda ayrı ayrı ele alınarak; aile, akranlar, okul ve toplum kaynaklı olası risk faktörlerinin bilimsel çalışmalarla ortaya konması gerekmektedir. Uygulanacak tedavi veya güvenlik tedbirlerinin belirlenerek, tedavi yöntemlerinin, uzun dönem tedavi sonuçlarının tartışılması ile en etkin yöntemin belirlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Günümüze kadar uygulanagelen ve artan yoğunlukta devam eden “mağdur merkezli” tıbbi ve sosyal çalışmaların mağdurun tanınması ve rehabilitasyonu noktasındaki faydaları çok önemli yer tutmaktadır. Ancak, fail konumundaki cinsel davranış problemleri çocuğun; salt zarar verme ve suç işleme niyetiyle hareket etmeyebileceği, buna ek olarak çocuk faili cinsel davranışa iten çoklu risk faktörlerinin ağırlığı da dikkate alındığında -kişisel gelişim basamaklarında ve sağlıklı birey özellikleri kazanmasında kesinti bulunan- failin de aslında dolaylı bir mağdur olabileceği ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda, çocuğun çocuğa yönelik cinsel suç işlemesi olarak kabul edilen cinsel davranış göstermesinin

Çocuk, normal gelişimsel basamaklarında cinsellik olgusunu; cinsel merak/sorgulama/soru sorma, cinsel oyunlar, cinsel inceleme şeklinde “öğrenme amaçlı” basamaklı cinsel davranışlarla geliştirecektir. Günümüzde, -özellikle gelişmekte olan ülkelerde- birincil öğrenme kaynağı konumunu ele geçiren kitle iletişim araçları ile sınırlı düzeyde sağlıklı cinsel bilgiye ulaşılabilmektedir. Bu bağlamda, çocuğun çocuğa yönelik cinsel suç işlemesi olarak kabul edilen cinsel davranış göstermesinin

ve bu davranışların tekrarının önlenmesi amacıyla “çocuk fail/cinsel davranış problemleri çalışması biyo-psiko-sosyal alanların; şiddet içeren cinsel davranışlar gösterenler ile fail/cinsel davranış problemleri gelişim basamaklarından biridir. Bu süreçte, akranları ile aynı kapsamda değerlendiril-

Geçmişten bu yana cinsel istismarcı olarak kabul edilen “cinsel davranış problemleri çocuklar” üzerinde pek durulmamıştır. Failin çocuk olduğu cinsel istismar veya saldırı olguları ya örtbas edilmiş ya da fail konumundaki çocuk yetişkin cinsel suçlularla aynı kurallara yargılanmışlardır. Failin yaşının çok küçük olduğu durumlarda olay “cinsel merak”, “cinsel oyun” olarak nitelendirilmiş, failin ergen-geçer erişkin olması halinde “ergenlik uyum reaksiyonları” sorumlu tutulmuştur.

çocuk” merkezli çalışmaların yapılması ve bu konudaki politikaların gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Geçmişten bu yana cinsel istismarcı olarak kabul edilen “cinsel davranış problemleri çocuklar” üzerinde pek durulmamıştır. Failin çocuk olduğu cinsel istismar veya saldırı olguları ya örtbas edilmiş ya da fail konumundaki çocuk yetişkin cinsel suçlularla aynı kurallara yargılanmışlardır. Failin yaşının çok küçük olduğu durumlarda olay “cinsel merak”, “cinsel oyun” olarak nitelendirilmiş, failin ergen-geçer erişkin olması halinde “ergenlik uyum reaksiyonları” sorumlu tutulmuştur [13]. Çocuğun kendi vücudunu tanıması, cinselliğin farkına varması, cinsel rol veya davranışları anlamaya

bir takım cinsel içerikli davranışlar sergileyebilmektedir. Burada aynı yaş ve gelişim basamaklarındaki çocuklar arasında; karşılıklı ilgi ve rıza ile oyun tarzında, sınırlı ölçü ve sıklıkta cinsel yönelimli aktiviteler veya karşı cinsi tanıma amacıyla flört etmeler söz konusu olabilmektedir [14]. Bu yaş grubunun gösterdiği cinsel davranışlar incelenirken cinsel oyun, anatomik merak-inceleme ve flört ilişkisi durumlarının; fiziksel güç ve tehdit gibi şiddet öğreleri ile kandırma ve duygusal yönlendirme ile karakterize cinsel istismardan ayrılması gerekmektedir [15]. Çocukluk çağında merak ya da oyun kapsamında cinsel davranışlar içinde bulunanların, yakın yaşlarda olup flört ilişkisi içinde olanların ya da akranlar arası cinsel aktivite içinde yer

mesi ve yetişkinlerin yargılandığı ceza maddeleri uyarınca cezalandırılmaları uygun görülmemektedir. Bu bağlamda, yapılacak yeni çalışmalarla yaş farkı, flört-akran ilişkileri, şiddet-hile-kandırma-zorlama içermeyen cinsel eylemleri gözetken, ensesti ayrı başlık altında ele alan düzenlemelere ihtiyaç olduğu kanısındayız.

KAYNAKLAR

1. Michaud Y. Şiddet. Çev. Cem Muhtaroglu. İstanbul, İletişim Yayınları 1991.
2. Polat O, İnancı MA, Aksoy ME. Cinsel Suşlar. Adli Tıp Ders Kitabı. Nobel Tıp Kitabevi. İstanbul, 1997:340-351.
3. Aksoy E, İnancı MA, Çetin G, Polat O, Sözen Ş, Yavuz F. Cinsel Saldırıları. Birinci Basamak İçin Adli Tıp. Erişim Adresi: <http://www.ttb.org.tr/adli/>. Erişim Tarihi: 20.12.2010.
4. Oral G. Seksüel suçlar ve tecavüz. In Eds Soysal Z, Çakalır C. Adli Tıp. Cilt III, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, 1999: 1429-1432.
5. Adolescent Sex Offenders. Erişim Adresi: http://www.phac-aspc.gc.ca/ncfv-cnivf/familyviolence/html/nfntxadolinfractions_e.html Erişim Tarihi: 10.11.2010.
6. Dirlık M, Özkök MS, Katkıcı U, Erel Ö. Aydın'da cinsel suç ve suçluların profili. Adli Tıp Bülteni 2002;7(3):97-104.
7. Aydın B, Çolak B. Samsun'da Ağır Ceza Mahkemesi'ne yansıyan cinsel suçlar. Adli Tıp Bülteni 2004;9(1):11-18.
8. Erkol Z. Gaziantep Ağır Ceza Mahkemelerinde Karara Bağlanan Cinsel Suçların Dökümü. 1. Ulusal Adli Tıp Kongresi, İstanbul, Poster Sunuları Kitabı, 1994:375-81.
9. Çekin N, Hilal A, Bilgin N, Alper B, Gülmen KM, Savran B, Sarıca AD. Adana'da Ağır Ceza Mahkemesine Yansıyan Cinsel Suçların İncelenmesi. Adli Tıp Bülteni 1998;3(3):81-5.
10. Arslan M, Kar H, Akçan R, Çekin N. Hatay Ağır Ceza Mahkemesinde karara bağlanan cinsel suçların analizi. Adli Bilimler Dergisi 2008;7(2):35-39.
11. Adolescent sex offenders. Erişim Adresi: <http://www.child-abuse-effects.com/adolescent-sex-offenders.html>, Erişim Tarihi: 20.12.2010.
12. Gary P. Bischof, Sandra M. Stith, Martha L. Whitney. Family environments of adolescent sex offenders and other juvenile delinquents. Adolescence 1995;30(117):157-170.
13. Ryan G, Lane S, Davis J, Isaac C. Adolescent Sex Offenders. Erişim Adresi: <http://www.hopefs.org/Behavior/juvenilesexoffenders.html>, Erişim Tarihi: 15.12.2010.
14. Child sex offenders. Erişim Adresi: <http://www.child-abuse-effects.com/adolescent-sex-offenders.html>, Erişim Tarihi: 20.12.2010.
15. Shaw JA, Lewis JE, Loeb A, Rosado J, Rodriguez RA. Child on child sexual abuse: psychological perspectives. Child Abuse Negl 2000;24(12):1591-1600.
16. Pratt HD, Greydanus DE, Patel DR. The Adolescent Sexual Offender. Prim Care Clin Office Pract 2007;34:305-316.
17. National Center on Sexual Behavior of Youth, Fact Sheets. What research shows about adolescent sex offenders. Erişim Adresi: <http://www.ncsby.org/pages/publications.htm>, Erişim Tarihi: 20.10.2010.
18. Rightland S, Welch C. U.S. Juveniles Who Have Sexually Offended. Department of Justice, Office of Justice Programs, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention. OJJDP Report, 2001.
19. Araji S. Sexually Aggressive Children: Coming To Understand Them. Thousand Oaks. Sage Publications, Canada, 1997.
20. Robertiello G, Terry K.J. Can we profile sex offenders? A review of sex offender typologies. Aggression and Violent Behavior 2007;12:508-518.
21. Weinrott, M.R. Juvenile Sexual Aggression: A Critical Review. Boulder, CO: Center for the Study and Prevention of Violence, Institute of Behavioral Science, University of Colorado, 1996. Erişim Adresi: <http://www.cyc-net.org/cyc-online/cycol-0804-juvenile.html> Erişim Tarihi: 10.12.2010.
22. Oates K. Juvenile sex offenders. Child Abuse & Neglect 2007;31:681-682.
23. Oliver B. Three steps to reducing child molestation by adolescents. Child Abuse & Neglect 2007;31:683-689.
24. Snyder HN. Juvenile arrests 2004. U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, Washington, DC, 2006. Erişim Adresi: <http://www.ojjdp.gov/index.html> Erişim Tarihi: 20.12.2010.
25. Troup LK, Snyder HN. Statutory Rape Known to Law Enforcement. Juvenile Justice Bulletin. U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, Washington, DC, 2005. Erişim Adresi: <http://www.ojjdp.gov> Erişim Tarihi: 20.12.2010.
26. Becker JV, Hicks SJ. Juvenile Sex Offenders: Characteristics, Intervention and policy issues. Ann. N.Y. Acad. Sci 2003;989:397-410.
27. Terry KJ. Sexual offenses and offenders: Theory, practice and policy. Belmont, CA: Wadsworth, 2006.
28. Groth AN. Treatment of the sexual offender in a correctional institution. In Eds. Greer JG, Stuart IR, The sexual aggressor: Current perspectives on treatment. New York, Van Nostrand Reinhold Company Inc. 1983.
29. West DJ. Sexual crimes and confrontations: A study of victims and offenders. Aldershot, Gower, 1987.

30. Matthews JK. Working with female sexual abusers. In Ed. Elliott M, Female sexual abuse of children. New York, Guilford Press, 1993.
31. Matthews R, Hunter JA, Vuz J. Juvenile female sexual offenders: clinical characteristics and treatment issues. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 1997;9:187-99.
32. Kobayashi J. Sales BD, Decker JV, Figueredo AJ, Kaplan MS. Perceived parental deviance, parent-child bonding, child abuse and child sexual aggression. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment* 1995;7:25-44.
33. Johnson GM, Knight RA. Developmental antecedents sexual coercion in juvenile sex offenders. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment* 1995;7:25-44.
34. Rich, P. Understanding juvenile sexual offenders: Assessment, treatment, and rehabilitation. Working with juvenile sex offenders Jordan Institute for families 2002;7(2).
35. National Adolescent Perpetrator Network. The revised report from the National Task Force on Juvenile Sexual Offending. *Juvenile and Family Court Journal* 1993;44:1 120.
36. Richer M, Crismon ML. Pharmacotherapy of sexual offenders. *Ann Pharmacother* 1993;27:316-9.
37. Berlin FS, Meinecke CF. Treatment of sex offenders with antiandrogenic medication: conceptualization, review of treatment modalities, and preliminary findings. *Am J Psychiatry* 1981;138:601-7.
38. Berlin FS. "Chemical castration" for sex offenders. *N Engl J Med* 1997;336(14):1030-5.
39. Becker JV, Hunter JA. Understanding and treating child and adolescent sexual offenders. *Advances in Clinical Child Psychology* 1997;19:177-197.
40. Becker JV. What we know about characteristics and treatment of juveniles who have committed sexual offenses. *Child Maltreatment* 1998;3:317-329.
41. Andrade JT, Vincent GM, Saleh FM. Juvenile sex offenders: a complex population. *Journal of forensic Sciences* 2006;51(1):163-167.
42. McElroy SL, Soutullo CA, Taylor P, Nelson EB, Beckman DA, Brusman LA, Ombaba JM, Strakowski SM, Keck PE Jr. Psychiatric features of 36 men convicted of sexual offenses. *J Clin Psychiatry* 1999;60:414-20.
43. Gilby R, Wolf L., and Goldberg, B. Mentally retarded adolescent sex offenders: A survey and pilot study. *Canadian Journal of Psychiatry* 1989;34(6):542-548.
44. Ferrara ML, McDonald S. Treatment of the Juvenile Sex Offender: Neurological and Psychiatric Impairments. Northvale, NJ: Jason Aronson, 1996.
45. McCurry C, McClellan J, Adams J, Norrei M, Storck M, Eisner A, Breiger D. Sexual behavior associated with low verbal IQ in youth who have severe mental illness. *Mental Retardation* 1998;36(1):23-30.
46. Kahn TJ, Chambers HJ. Assessing reoffense risk with juvenile sexual offenders. *Child Welfare* 1991;70(3):333-345.
47. Lightfoot LO, Barbaree HE. The relationship between substance use and abuse and sexual offending in adolescents. In Eds Barbaree HE, Marshall WL, Hudson SM. *The Juvenile Sex Offender*, New York, Guilford Press, 1993:203-224.
48. Gray A, Busconi A, Houchens P, Pithers WD. Children with sexual behavior problems and their caregivers: Demographics, functioning, and clinical patterns. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment* 1997;9(4):267-290.
49. Graves R, Openshaw DK, Adams GR. Adolescent sex offenders and so-

- cial skills training. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology* 1992;36(2):139-152.
50. Akçan R, Hilal A, Çekin N. Cinsel Şiddet. Arşiv Kaynak Tarama Dergisi 2006;15:348-368.
51. Scully D. Tecavüz Cinsel Şiddeti Anlamak. İstanbul: Metis Yayıncılık 1994.
52. Ryan G, Miyoshi TJ, Metzner JL, Krugman RD, Fryer GE. Trends in a national sample of sexually abusive youths. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 1996;35(1):17-25.
53. Akçan R, Çekin N, Gülmen MK. Kitle iletişim araçları ile çocuk istismarı. Poster bildirisi, Uluslararası Katılımlı VII. Adli Bilimler Sempozyumu, 23-27 Mayıs 2007, Gaziantep.
54. Becker JV, Stein RM. Is sexual erotica associated with sexual deviance in adolescent males? *Int J Law Psychiatry* 1991;14:85-95.
55. National Center for juvenile justice. Erişim Adresi: <http://www.ncjservehttp.org/ncjjwebsite/main.html> Erişim Tarihi: 10.09.2010.
56. Letourneau EJ, Miner MH. Juvenile Sex Offenders: A Case Against the Legal and Clinical Status Quo. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment* 2005;17(3):293-312.
57. Becker JV. Treating adolescent sexual offenders. *Professional Psychology: Research and Practice* 1990;21:362-365.
58. Becker JV, Kaplan MS. Cognitive behavioral treatment of the juvenile sex offender. In Eds Barbaree HE, Marshall WL, Hudson SM. *The Juvenile Sex Offender*, New York, Guilford Press 1993:264-277.
59. Gray AS, Pithers WD. Relapse prevention with sexually aggressive adolescents and children: Expanding treatment and supervision. In Eds Barbaree HE, Marshall WL, Hudson SM. *The Juvenile Sex Offender*, New York, Guilford Press,

- 1993:289-319.
60. Hunter J A, Gilbertson S A, Vedros D, Morton M. Strengthening community-based programming for juvenile sex offenders: Key concepts and paradigm shifts. *Child Maltreatment* 2004;9:177-189.
61. Letourneau EJ, Borduin CM. The Effective Treatment of Juveniles Who Sexually Offend: An Ethical Imperative. *Ethics and Behavior* 2008;18(2-3):286-306.
62. Caldwell MF. What we do not know about juvenile sexual reoffense risk. *Child Maltreatment* 2002;7:291-302.
63. Guarino SG, Kimball LM. Juvenile sex offenders in treatment. *Corrections Management Quarterly* 1998;2(1):45-54.
64. Jones M, Ross DL. Is less better? Boot camp, regular probation and re-arrest in North Carolina. *American Journal of Criminal Justice* 1997;21:147-161.
65. National center for prosecution of Child abuse. Erişim Adresi: http://www.ndaa.org/ncpca_home.html, Erişim Tarihi: 09.11.2010.
66. Convention on the Rights of the Child. Erişim Adresi: <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>. Erişim tarihi: 20.12.2010.
67. European Convention on the Exercise of Children's Rights. Erişim Adresi: <http://conventions.coe.int/treaty/en/treaties/html/160.htm>. Erişim tarihi: 27.09.2010.
68. Topuzoğlu AY. Çocuk istismarı ve ihmali hukuksal boyutu. Erişim Adresi: <http://www.rehberogretmen.biz/cocuk-istismari-ve-ihmali-hukuksal-boyutu.htm>. Erişim Tarihi: 26.10.2010.
69. Center for sex offender management. The effective management of juvenile sex offenders in the community, A training curriculum, Section 7: The Legal and Legislative Response. Erişim Adresi: <http://www.csom.org/train/juvenile/overview/content.htm>, Erişim Tarihi: 10.12.2010.
70. Sickmund M. Juveniles in court. In Juvenile offenders and victims national report series, 2003. US. Department of Justice, Office of juvenile justice and delinquency prevention. Erişim Adresi: <http://www.ncjrs.gov/html/ojjdp/195420/contents.html>, Erişim Tarihi 25.12.2010.
71. Pilon M. Canada's legal age of consent to sexual activity. Parliamentary Information and Research Service. Erişim Adresi: <http://www2.parl.gc.ca/content/lop/research/publications/prb993-e.htm>, Erişim Tarihi: 29.12.2010.
72. Legislative Counsel Office. Child Protection Act. Erişim Adresi: http://www.gov.pe.ca/law/statutes/pdf/c-05_1.pdf Erişim Tarihi: 10.12.2010.
73. Sexual Offences Act 2003. Erişim Adresi: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/42/contents>, Erişim Tarihi: 29.12.2010.
74. NSPCC Child Protection Fact Sheet. An Introduction to Child Protection Legislation in the UK, 2007.
75. Penal Code of Bulgaria with amendments. Erişim Adresi: http://www.mvr.bg/NR/rdonlyres/330B548F-7504-433A-BE65-5686B7D7FCBB/0/04_Penal_Code_EN.pdf, Erişim Tarihi: 28.12.2010
76. The Penal Code of Finland (39/1889; amendments up to 650/2003 included). Erişim Adresi: <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1889/en18890039.pdf> Erişim Tarihi: 10.12.2010.
77. Criminal Code of Bosnia and Herzegovina, Official Gazette of Bosnia and Herzegovina" No. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06
78. Çocuk Koruma Kanunu. 5395 sayılı yasa. Erişim Adresi: <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/1527.html>. Erişim Tarihi: 27.11.2010.
79. Türk Ceza Kanunu. Erişim Adresi: <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>. Erişim Tarihi: 27.11.2010.
80. Center for sex offenders management, Understanding Juvenile Sexual

- Offending Behavior: Emerging Research, Treatment Approaches and Management Practices, 1999. Erişim Adresi: <http://www.csom.org/pubs/juvbrf10.html> Erişim Tarihi: 29.12.2010.
81. Chaffin M, Bonner B. Editors' Introduction: "Don't shoot, we're your children": Have we gone too far in our response to adolescent sexual abusers and children with sexual behavior problems? *Child Maltreatment* 1998;3(4):314-316.
82. Prescott DS. The Problem with Punishing Young People: Causes for Concern and Hope. Erişim Adresi: http://www.davidprescott.net/pub_22.shtml Erişim Tarihi: 02.01.2011.
83. Smith P, Goggin C, Gendreau P. The effects of prison sentences and intermediate sanctions on recidivism: General effects and individual differences. (User Report 2002-01). Public Works and Government Services Canada, 2002. Erişim Adresi: http://www.ccso.org/library%20articles/200201_Gendreau_e.pdf Erişim Tarihi: 01.01.2011.
84. Hunter JA, Lexier LJ. Ethical and legal issues in the assessment and treatment of juvenile sex offenders. *Child Maltreatment* 1998;3(4):339-348.
85. Task Force on Juvenile Sexual Offenders And Their Victims. Juvenile Sexual Offenders and Their Victims: Final Report. A Report Submitted to The Governor and The Florida Legislature, 2006. Erişim Adresi: <http://centerforchildwelfare.fmhi.usf.edu/kb/bppub/JuvSexOffenderTaskForceReport.pdf> Erişim Tarihi: 28.12.2010.

İletişim:

Yrd. Doç. Dr. Ramazan Akçan
Hacettepe Üniversitesi Tıp
Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı
Patoloji 2. kat Sıhhiye, Ankara
06170 Ankara – Türkiye
Email: akcanmd@hotmail.com